

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref
10/1067-2 ORN

Vår ref
201001047-/HJN

Dato

10 SEPT. 2010

Høringsnotat - mulig ny modell for interkommunalt samarbeid - samkommunemodellen

Vi viser høringsnotat med forslag til mulige endringer i kommuneloven oversendt med brev datert 26.04.2010.

Miljøverndepartementet ser positivt på at samkommunemodellen lovfestes som et alternativ til vertskommunemodellen også for samarbeid om myndighetsoppgaver. Kommunene får med samkommunemodellen et nytt alternativ for å utvikle forpliktende formalisert interkommunalt samarbeid som kan styrke lokal kompetanse og kapasitet gjennom større, mer kompetente og robuste fagmiljøer.

Samkommunemodellen legger også til rette for at interkommunale ordninger kan ses i sammenheng ved at det etableres et felles styringsorgan som har ansvar for flere ordninger. Gjennomføringen av miljøpolitikken krever en tverrsektoriell tilnærming. Med etableringen av samkommunen som samarbeidsmodell vil dette bli lettere også på det interkommunale nivå.

Samkommunemodellen er også et alternativ som kan styrke et grenseoverskridende perspektiv som ofte er nødvendig innenfor plan- og miljøområdet. Miljøverndepartementet vil understreke at departementets ansvarsområder krever samarbeid både vertikalt mellom fylkeskommune/fylkesmann og kommuner, og mellom kommunene. Kravet til geografisk nedslagsfelt og innbyggertall innenfor det enkelte oppgaveområde vil være forskjellig.

Lovforslaget klargjør at myndighet som ved særlov er lagt til kommunestyret, ikke kan

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for regional
planlegging
Telefaks
22 24 95 60

Saksbehandler
Hans Jacob Neumann
22245910

delegeres til samkommunen. Dette gjelder bl.a. vedtak om kommuneplaner og reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven (med enkelte unntak). En samkommune kan imidlertid ha betydning i forbindelse med forberedelse av plansaker innenfor en samkommune.

Ved siden av de spørsmål Kommunal- og regionaldepartementet spesielt ber om kommentarer til, vil Miljøverndepartementet først ta opp Kommunal- og regionaldepartementets vurdering av hvorvidt en kommune kun skal kunne være deltaker i bare én samkommune.

Avgrensning mot å kunne delta i flere samkommuner

Miljøverndepartementet ser Kommunal- og regionaldepartementets prinsipielle innvendinger mot at en kommune skal kunne delta i flere enn én samkommune. Imidlertid mener Miljøverndepartementet at samkommunemodellen må tilpasses den praktiske virkelighet kommunene står overfor. Miljøverndepartementet vil vise til kartlegginger av interkommunalt samarbeid i bl.a. trøndelagsfylkene og Nordland gjennomført av NIVI Analyse. Disse viser at en betydelig del av det formaliserte samarbeidet skjer under regionrådsnivå. Kommunene ser ofte på regionrådstrukturen som lite hensiktsmessig for utvikling av formalisert samarbeid om tjenesteproduksjon og forvaltningsoppgaver. Innenfor Miljøverndepartementets ansvarsområde kan slikt samarbeid være hensiktsmessig for visse oppgaver, herunder enkelte oppgaver knyttet til kommunal planlegging, naturforvaltning, kulturminnevern og andre miljøoppgaver.

Samtidig vil det framover kunne oppstå behov for mer formalisert samarbeid for store geografiske områder knyttet til funksjonelle byregioner og større landskapsområder med store naturverdier. Samhandlingsreformen innenfor helse kan stille krav til et befolkningsgrunnlag på 15 000- 20 000 innbyggere for visse tjenester. Innenfor Miljøverndepartementets saksområde er det behov for samarbeid i større regioner for å møte grenseoverskridende utfordringer; klimatiltak, forurensing, hjorteviltforvaltning, vann, avløp og renovasjon vil som regel kreve samarbeid mellom flere kommuner.

Miljøverndepartementet mener det kan være hensiktsmessig at kommunene har mulighet til å delta i flere samkommuner for å dekke samarbeidsbehovet som ulike oppgaveområder representerer i forhold geografi og størrelse. Forutsetningen bør være at samkommunene ikke har overlappende oppgaver. Miljøverndepartementet vil peke på at dette neppe vil lede til en mer komplisert forvaltning fordi samkommunene vil erstatte andre og mer fragmenterte samarbeidsordninger, for eksempel i form av en rekke vertskommuneavtaler og selskaper.

Spørsmålet om fylkeskommunal og kommunal deltakelse i samkommuner

Utfordringer knyttet til areal- og transportplanlegging krever ofte løsning på tvers av kommunegrenser gjennom regional planlegging. Loven setter sperre for at det kan etableres samkommuner for å løse slike planoppgaver. Plan- og bygningsloven har imidlertid bestemmelser som legger til rette for at to eller flere kommuner kan

samarbeide om planlegging etter loven gjennom for eksempel et felles styre. Der det er opprettet en samkommune, må det være mulig å legge de oppgaver et slikt styre har til samkommunen.

Miljøverndepartementet kan ikke se at det er områder hvor det er hensiktsmessig å etablere samkommuner mellom kommuner og fylkeskommuner. Plan- og bygningsloven åpner for samarbeid også mellom kommuner og fylkeskommuner om planarbeid. Vedtak om planer skal fortsatt gjøres av de respektive kommunestyre eller fylkesting.

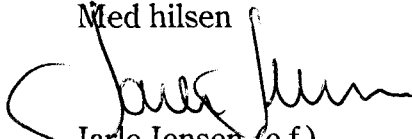
Spørsmålet om et særlig krav til kommunenes vedtak om å delta i en samkommune
Miljøverndepartementet støtter Kommunal- og regionaldepartementets konklusjon om å legge til grunn kommunelovens hovedregel om alminnelig flertall ved kommunestyrenes behandling av deltakelse i en samkommune.

Miljøverndepartementet finner ikke at det er tunge nok argumenter som skulle tilsi en særregel som fraviker kommunelovens hovedregel om at alminnelig flertall er tilstrekkelig for å fatte gyldige beslutninger. Miljøverndepartementet vil peke på at et krav til kvalifisert flertall vil kunne skape en uforholdsmessig høy terskel for å inngå denne typen samarbeid.

Spørsmålet om det bør åpnes for at en samkommune kan eie aksjeselskaper, interkommunale selskaper mv.

Miljøverndepartementet støtter Kommunal- og regionaldepartementets hovedkonklusjon om at samkommuner ikke skal kunne eie selskaper. Hensikten med samkommunemodellen er å samle interkommunale oppgaveområder i en organisasjon bygget på kommunale organisasjonsprinsipper og som følger offentlighetsloven og forvaltningsloven. Samkommunemodellen skal styrke oversikten, politisk styring og beslutningskraft. En samkommune kan i prinsippet ivareta samtlige oppgaveområder – også oppgaver som i dag er fristilt til selskaper. Dersom samkommuner selv skal fristille og eie selskaper, vil argumentene for opprettelsen av en samkommune svekkes. Dersom behovet for fristilling innenfor et sektorområde er stort, bør kommunenes alternativ til samkommune være å opprette selskaper som er direkte eid av kommunene.

Med hilsen

Jarle Jensen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kari Strande
avdelingsdirektør